

DE SCHAMELE VRIENDEN VAN CORNELISIS CLAESZ. VAN RIJE

door
D. Hendrikson*

Inleiding

Wanneer op 25 september 1615 notaris Rogier Anthony de Gomaz in Brouwershaven zijn handtekening zet onder het testament van Cornelis Claes van Rije, kan hij niet bevroeden wat de gevolgen van dit testament zijn voor de nakomelingen van mijn verre voorvader Claes van Rije en wanneer in 1714 inwoners van Zuidland zich dit niet herinnerd hadden, dan zouden wij naar alle waarschijnlijkheid dit testament nooit hebben gekend.

In 1948 duikt schoolmeester S. de Hoog in de geschiedenis van Zuidland en schrijft zijn boekje over het verleden van Zuidland.¹ Hij verhaalt daarin, naar aanleiding van het overlijden van Jan Kornelisz. Ronge, over aantekeningen die hij gevonden heeft in het kerkenraadboek van Zuidland.² Zo beschrijft hij

dat in 1714 enkele oude inwoners zich herinnerden dat in hun jeugd het gerucht ging dat Cornelis Claes van Rij zijn gehele nalatenschap had vermaakt aan 'den Grooten of Heiligen Geest Arm' te Brouwershaven onder voorwaarde dat 'indien t'eeniger tijd enige zijner bloedverwanten tot armoë mochten vervallen, deze uit de vruchten van zijn gemaakt bezittingen zouden worden ondersteund en voor gebrek behoed'.³ Leendert Jordaan kreeg vervolgens opdracht van de kerkenraad van Zuidland om naar Brouwershaven te gaan en uit te zoeken wat van de bewering waar was. Het kerkenraadboek van Zuidland verhaalt hierover: 'In 1714 betaald aan L. Jordaan voor dat hij een missive bij hem opgesteld en bij de leden des kerkeruats geonderteekent met de nevens gaande copij van een testament van eenen Cornelis Klaase van Rijen na Brouwershaven is gegaan om bij de opsienderen der arme aldaar iets te bestollicisteren uijt die nalatenschap van Cornelis Klase van Rijen ten behoeve van een erme weduwe met drie kinderen uijt den geslagten van den voorz. C. K. van Rijen. Voor rijs en teerkost alsoo 6 dagen uit geweest was 6 gulden en voor moeijten en vocatie 3 gulden.' Door de diaconie van Zuidland wordt daarna 'op 8 julij 1714 ontfangen van den armmeester van Brouwershaven 18:0:0. Door de Borgermeester en Schepenen der Stat Brouwershaven tot een jaarlijkse subsidie is geconsenteert uijt de nalatenschappen van eene Cornelis Klase van Rijen tot onderhoud van een arme weduwe met drie kinderen, die door den dijaconij van Zuidlant werden gehoude, welke weduwe is uijt den geslagten van den voorz. Van Rijen en sal voortaan alle jaar soo lang als ser bewezen sal worden en een ofte eenige uijt die geslagte enig onderhoud van den armen te genieten jaarlijks uijt die goederen nagelaten bij dien voorz. Van Rijen daar voor

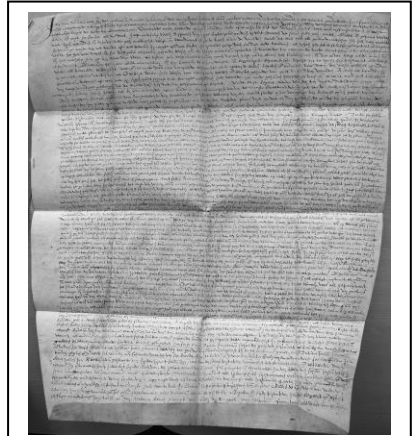

Fig. 1 Testament van Cornelis Claes van Rije

gegeven volgens extrakt uijt de Resolutie der Stede Brouwershaven'.⁴ De weduwe van Jan Korn. Ronge, Maartje Jansdr. de Jong en haar drie kinderen, kregen vervolgens een uitkering uit het fonds van 1714 tot haar hertrouwen in 1721.

Deze kennis was voor Gijs van Rij en mij aanleiding, om namens de familiestichting Van Rij ook op zoek te gaan naar het genoemde testament en de familiewortels van de familie Van Rij. Ook onze zoektocht werd afgesloten met een positief resultaat. Het testament van Cornelis Claes. van Rije,⁵ geschreven op een perkament van 55 bij 62,5 cm, bevat meer dan alleen de bepaling dat de jaarrente van alles wat nog over is van zijn nalatenschap ten goede zal komen aan die verwanten die dat nodig hebben, zolang als er dergelijke verwanten in leven zullen zijn. Ook worden in het testament de verwanten met namen genoemd. Het zijn zijn broer, twee zusters en hun kinderen die in de erfenis delen, mits zij onderling geen ruzie maken.

Door de diaconie van Zuidland kan als gevolg van het onderzoek door Leendert Jordaan van 1717 tot 1751 jaarlijks 3 Vl(aam)s(e) ponden of 18 gld. (S. de Hoog maakte hiervan 3 pond vis en 18 gulden), verdeeld worden onder armlastige Zuidlandse nabestaanden van Cornelis Claes van Rije. Aanvankelijk werd de uitkering van 3 £ Vlaams uit het fonds aan de 'schamele vrienden' ieder jaar weggegeven aan een nooddriftig familielid in Zuidland en 1 £ Vlaams aan de armen van Brouwershaven. In 1740 wordt bijvoorbeeld *'Betaalt aan den Schamele vrienden van Corn. Clase van Rijen wonende op het Suijdlant in Holland Den jaarlijksen intrest verschenen Den Jan 1740 by quite £ 3:0:0'*. In 1751 wordt door het armbestuur van Brouwershaven, ten onrechte, geconstateerd dat *'de schamele vrienden van Corn. Claesse van Rije, wonende op t Zuydland dood zijn'* en dient het legaat voortaan betaald te worden aan Leentie Leenders wegens haar innocente zoon.⁶ In 1832 wordt door de gemeenteraad van Brouwershaven de uitkering verhoogd van f 18,- tot f 32,- en in 1836 tot f 36,- per jaar.⁷ Tot de invoering van de Algemene Bijstandswet in 1965 was dit testament voor de nakomelingen van Claes van Rije in Nederland en daarbuiten een appeltje voor de dorst in moeilijke tijden. In het archief van de gemeente Schouwen-Duiveland berusten onder de *'Stichting wijlen Cornelis Claesse van Rije'* onder meer: rekeningen lopende van 1630 tot 1949 en een kasboek lopende van 1950 tot 1960.⁸ En verder bevat het archief de staten van *'schamele vrienden'* in klad,⁹ spaarbankboekjes 1885 - 1903 en 1941 - 1959,¹⁰ een koopakte van percelen tuingrond uit 1904¹¹ en akten van verpachting van percelen tuingrond 1915 - 1950.¹² Voldoende om nog een artikel aan dit onderwerp te kunnen wijden.

Cornelis bepaalde in zijn testament ook dat het huis waarin hij woonde na zijn dood tot woonplaats zal dienen van *'arme schamele lieden, hetzij weduwen, hetzij andere personen'*. Hiervoor was een legaat beschikbaar voor de kosten voor het onderhoud van het huisje van 2 £ Vlaams per jaar, welk bedrag aan turf en brandhout besteed mocht worden, wanneer het geld niet voor reparatie en onderhoud nodig was. Nog in 1740 was het huisje gewoon verhuurd. In de rekeningen treffen we dan

aan: *'Ontvangen van Leinis Pieterse een jaar chijs van sijn huys tie daar Corn. Clasen*

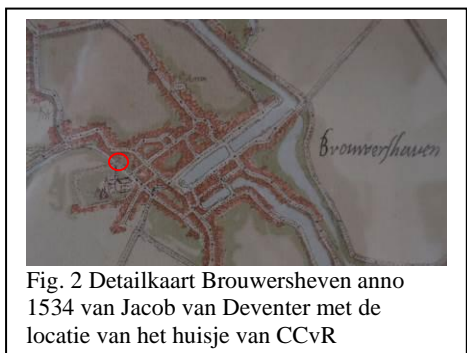

Fig. 2 Detailkaart Brouwershaven anno 1534 van Jacob van Deventer met de locatie van het huisje van CCvR

van Rijen in gewoond heeft verschenen St. Jan 1739 £ 0:1:8'. Dit huisje moeten we situeren in de achtertuin van wat nu is het perceel Noorddijkstraat 47 te Brouwershaven. Het huisje is in het begin van de 19e eeuw afgebroken.

In 1867 was bij het gemeentebestuur van Brouwershaven nog slechts één persoon met nakomeling bekend die volgens hen recht kon doen gelden op de nalatenschap, te weten de erven van Adriana van Zuijen.¹³ Noch door de toenmalige gemeentesecretaris, noch door de stichting kon tot op heden haar verwantschap met Claes van Rije worden vastgesteld.

Het nog steeds lopende onderzoek van de familiestichting Van Rij heeft inmiddels aangetoond dat uit deze Zuidlandse tak in 1751 tenminste 160 nakomelingen in leven waren; in 1867 zijn dit er vervolgens tenminste 3350. Voor zover deze nakomelingen tot de naamdragers Van Rij en Verrij behoren, zijn zij beschreven in de naamgenealogie van Claes van Rije van het in oktober 2012 uitgebrachte familieboek.¹⁴ Al de nakomelingen van Claes van Rije, in totaal meer dan 40.000 in binnen en buiten Nederland, kunnen in principe nu nog rechten laten gelden op het testament dat voor de armen onder hen zeer voordelig is. De armmeester van Brouwershaven, tegenwoordig de gemeente Schouwen-Duiveland, zal in dat geval het bewijs van de familierelatie met Cornelis Claesz van Rije en derhalve het recht op uitkering moeten waarden. Zo als gezegd zal de bijstandswet voor Nederlanders een beroep op het testament onnodig maken, maar dit hoeft niet te gelden voor nakomelingen die buiten Nederland wonen

De omvang van erfenis (100 pond Vlaams voor ieder koppel van twee neven of nichten) en vooral het financiële vooruitzicht om niet in armoede te hoeven vallen of dakloos worden, was voor verschillende familieleden aanleiding om de naam 'Van Rij' of 'Verrij' als familienaam aan te nemen in plaats van de naam van de vader (bijv. Wagenmaker) over te nemen. Dit is des te opmerkelijker omdat Claes van Rije in de derde generatie al geen mannelijke nakomelingen in de rechte lijn meer bekend zijn. In de onderstaande gedeeltelijke parenteel zijn de eerste generaties nakomelingen van Claes van Rije uitgewerkt. Voor zover het overleden nakomelingen en hun partners betreft is deze parenteel van Claes van Rije uitgewerkt als 'De schamele vrienden van Cornelis Claes van Rije' op https://gw.geneanet.org/stichtingccvr_w.

Dit stuk is opgesteld met dank aan, en bijdragen van, onder meer Gijs van Rij, Martin Los, Joop van Rij, Gert van Rijn, Jaap Uil en Aart van den Houwe.

I. *Claes van Rije.*

Ten aanzien van de stamvader van deze tak van de van Rij's is niet veel bekend In ieder geval is hij de vader van de vier hieronder genoemde kinderen. De volgorde van de kinderen komt voort uit het testament, de plaats daarin van Claes van Rije is indicatief.

Vermoedelijk is Claes van Rije identiek aan Claes of Nicolaas Heijnesz. van Rije (Hadde Jansz. van Abbenbroek ‘heeft smerte gedaen in de vrijheijt vande weeckmerct Claes Heijnesz. van Rije’).¹⁵ Hierbij speelt ook een rol dat een van zijn zoons, vermoedelijk de oudste, de naam Heijnrick of Hendrik draagt. Deze Nicolaas Heijnesz van Rije is een

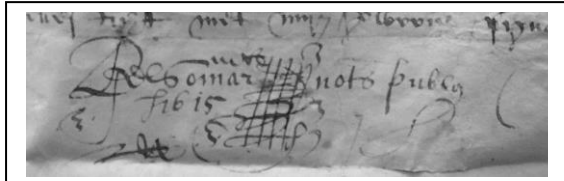

Fig. 4 Handtekening van Rogier Anthony de Gomaz onder het testament

Kinderen:

1. *Heijnrick Claesz. van Rije*, volgt IIa.
2. *Willempje (Willemync) Claesdr. van Rije*, volgt IIb.
3. *Cornelis Claesz. van Rije (van Rie, van Rye, Verrije, van Rijen)*, geb. in 1557 of 1558, stuurman en schipper te Brouwershaven, overl. tussen 24-9-1614 en 10-3-1620.

Op 2 juli 1598 verkoopt Nicolaes Jobssen Vierlingh aan Cornelis Claessen van Rye, wonende in Duivendijk, een wei in Nieuwerkerke in Steen bevanck, oost Jacob Lenertssen naeckt, zuid d'erfgenamen van Hubrecht Lenertssen, west d'weg en noord de scheet van Duyvendycke.¹⁶

Op 25 augustus 1604 verschijnt Cornelis Claesz. oud 46 jaar, schipper, voor notaris Duyfhuysen in verband met de kwaliteit van acht bossen Toufssen.¹⁷

Fig. 5 Woning aan de Noordstraat in Brouwershaven op de plaats waar Corneis woonde

Cornelis Claesz. Verrije uit Brouwershaven wordt op 27 september 1612 door Cornelis Jansz. van Schagen, wollenlakenverkoper in Rotterdam, gemachtigd om geld te innen van Jan Lievensz., zeevarende man uit Brouwershaven, en van Commertgen Piers., wonende buiten Brouwershaven.¹⁸ Het te innen bedrag staat blijkbaar nog open wanneer Cornelis Claesz. zijn testament in 1615 laat maken. Cornelis van Schagen is afkomstig uit Brielle en woonde in 27-8-1589 in Delft.¹⁹ Zijn zoon Cornelis trouwde op 4 maart 1629 in Rotterdam met Catarina de Brijcken (Briqueny), kleindochter van Thomas van Rij (van Riede), baljuw van Rotterdam. Deze Thomas zegelt in 1596 een brief aan het Hof van Holland met zijn familiewapen, het wapen Van Riede.²⁰

Op 24 september 1615 laat Cornelis zijn testament opstellen door notaris Rogier Anthony de Gomaz dat voor de armen van Brouwershaven en Zuidland, en speciaal voor die armen, die een familierelatie met Cornelis Claesz. van Rye hebben, zeer voordelig is. Cornelis is overleden voor 10 maart 1620 wanneer Jacob van Heemsincq, burgemeester, en dr. Cornelis Ouldendorpius, schepen van de stad Brouwershaven, bevestigen dat Cornelis Jans Maseijck heeft verklaard schuldig te zijn aan de arme vrienden van wijlen Cornelis Claesse van Rije 25:14:3 pond, wegens geleend geld, en waarvoor hij zijn huisje in de Nauwe Nieuwpoort verbindt.²¹

4. *Ariaenken Claesdr. van Rije*, volgt IIc.

IIa. *Heijnrick Claesz. van Rije*, overl. in 1601.

In 1579 pacht Heijnrick in 't Oude Nieuwland van Abbenbroek 4½ lijn land behorende tot de vicarie op het Sint Obertsaltaar in de kerk van Schiedam.²² Vanaf 1594 huurt Heijndrick Claesz. van Rije van de H.G. Armen van Abbenbroek voor zeven jaar 5 lijn lants gelegen in 't Oudelant van Abbenbroek gelegen aan 't blinden weechgen gemeen met het Cappitel van Abbenbroek in een stuk van 4 gemeten. In 1602 wordt het land gehuurd door de erfgenamen.²³ In 1597 en 1598 huurt hij ook ander land.²⁴

1614 Gijsbrecht Adriaens heurluijder swager (van de meisjes Van Rije), en voor schepenen van Westenrijk genaamd Suijtlant heeft procuratie.²⁵

Kinderen:

1. *Mayken Henrix van Rije*, volgt IIIa.
2. *Neeltge Hendricxdr. van Rije (van Rhije)*, overl. na 24-9-1615, tr. *Thonis Cornelisz. Noorlander*, woonde Zuidland.

Thonis Cornelis Noorlander is ook haar voocht en is inwoonder van Suijtlant.. In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25 september 1615 worden Neelken Henricx en Jacobmynken Henrix bedeed met 'eenen schepenenbrieff gepasseert voordien gerechte van Sonnemaer in hoofdsomme tseventich ponden groot Vlaems tot laste van Domus Jansz. gehypotekert op syn huys ende secker landt aldaer, van geleende gelde lange verde verschenen maer doer bede ende versoucken van hem desselven toegelaten tot weder seggen vande thonder sbrieffs deselve penningen te mogen houden om renten tegen den penning veerthien ende zullen de selve Neelken ende Jacobmynken noch genyeten aen gelde de somme van dertich ponden grote Vlaems makende metten brieff voorseyt hondert ponden Vlaems by hem te genyeten ende succederen alsvoren verhaelt, begeerde mede als Domus Jansz. den voorseyde brieff betaelt ende afleydt dat denselven als dan quyt gescholden sal werden een jaer vande verloopende rente'.²⁶

3. *Trijntje (Trynken) Hendricxdr. van Rije (van Rhije)*, overl. na 1614, tr. *Cornelis Cornelisz.*, woonde in de Nieuwenhoorn (1614).

Haar echtgenoot is ook haar voogd. In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25 september 1615 worden Mayken Henrix en Trynken Henricx samen bedeed met 100 pond groten Vlaems. Zie voor details Mayken Henrix.²⁷

4. *Jaco(b)mijntje Hendricxdr. van Rhije*, volgt IIIb.

IIIa. *Mayken Henrixdr. van Rije*, tr. (voor 1602) *Gijsbrecht Ariensz.*, overl. na 24-9-1615.

Gijsbrecht Arienz. (of Adriaensz.) betaalt pacht aan de H.G. armen van Abbenbroek in 1602. Als zwager van de meisjes Van Rije (Rhije) heeft hij procuratie voor schepenen van Westenrijk genaamd Zuidland.²⁸

In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25 september 1615 worden Mayken Henrix en Trynken Henricx 'off by heur overlyden heure kinderen' en 'by afflivicheyt vandien de naeste bloetvrienden in haer stede, naer costuyme van rechte' bedeed met 'eenen schepenen brieff gepasseert voor die gerecht van Bommeneede gesproten uut coop van een landstede in die vorssinge van Boloys op den gront van Voorne tot laste van Jan Pieter Yemants wesende noch groot in hoofdsomme als reste van meerder somme vyerhondert en drij guldens, de gulden van XL grooten Vlaems, de welke denselven houdt op ten daer aff gevende jaerlijcx vyer ponden groote Vlaems alles naer inhouden vande contracten ender zelve brieff geleyt ende boven de voorseyde vyerhondert dry gulden sullen de voorszegde Mariken ende Trinken noch hebben tsamen aen gelde hondert sevenentnegentich gulden, comende tsamen metten brieff hondert ponden groote Vlaems

met conditie soo Jan Pietersz. de voorsseyde brieff wil lossen ende off leggen sall daer van genyeten een jaer verloopen rente.²⁹

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrick (Heijndrick, Henderick) Gijsbrechtsz. van Rij*, jm. van Zuidland, tr. 1^e (otr. Zuidland 6-5-1640) *Neeltje Cornelisdr.*, won. Zuidland, overl. tussen 13-4-1650 en 21-9-1653, dochter van Cornelis Eeuwoutsz. en weduwe van Jan Fransz., tr. 2^e Zuidland 21-9-1653 *Annetgen (Annetie) Jansdr.*

Doopgetuige in Zuidland bij de doop van Janneke Gijsbrechts dt van in 1649.

2. *Arentge (Erentge) Gijsbrechtsdr.*, overl. tussen 20-1-1658 en 27-9-1665, tr. (voor 14-7-1639) *Pieter Jacobsz. Westenrijk*, weduwnaar van Zuidland.

Arentge Gijsbrechts is op 8 maart 1648 te Nieuw-Helvoet getuige bij de doop van Lijntghen, dochter van Leendert Gorsman en op 25 juni 1651 in Zuidland bij de doop van Cornelis Aartsz., zoon van Aart Cornelisz. en Lijsbeth Jacobsdr.³⁰

3. *Maertje Gijsbrechts*

doopgetuige in 1647.

IIIb. *Jaco(b)mijntje Hendricxsdr. van Rhije*, overl. na 24-9-1615, tr. *Cornelis Cornelisz. Zeedijck*, woonde Nieuw-Helvoet (1614).

Wonende in 1614 in Nijeu Hellevoete.

In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25 september 1615 worden Neelken Henricx en Jacobmynken Henrix samen bedeed met in totaal 100 pond Groten Vlaams. Zie voor details Neelken Henricx.³¹

Uit dit huwelijk:

1. *Henrick Zeedijck*, geb. 23-12-1618.³²

IIb. *Willempje (Willemync) Claesdr. van Rije*, overl. voor 15-9-1615, tr. 1573 *Dirck Gosensz. Waegemaeker*, wagenmaker te Zuidland (1595 en 1613) overl. na 1616.³³

Op 29 april 1595 transporteert Claes Eeuwoutsz. aan Dirrick Gosensz. Wagenmaker in Zuidland 3 gemet land in de Bieshouck, belend west Nieuwelandseweg, zuid Commer Boensz. noord Pieter Pietersz. 't Gilde en oost Commer Boensz. Hij verlijdt de koper een vrije giftbrief. Dirrick Gosensz. bekend aan Claes Eeuwoutsz., wonende in Oudendoorn, een schuld van 345 keizerguldens wegens koop van, en verzekerd op 3 gemet land in de Bieshoek.³⁴

Op 8 november 1610 verschijnt Dirck Goossens (Wagenmaker) wonende in Zuidland machtigt procureur Adriaan de Jong om zijn belangen te behartigen voor het Hof van Holland.³⁵ Hij machtigt de procureur nogmaals op 26 februari 1613.³⁶

In 1617 bezitten Dirck Gosensz. en Pieter Jacobsz. Palinck uit Zuidland een perceel land groot 6 gemet 212 roeden in de polder van Biert.³⁷

Uit dit huwelijk:

1. *Claes Dircksz. van Rij alias Waghemaker*, volgt IIIc.
2. *Jan Dircksz. Verrij (Vrij)*, volgt IIIId.
3. *Trijnken (Truiken) Dirriksdr.*, overl. voor 25-9-1615, tr. *Huyg Cornelisz.*, overl.

na 25-9-1615.

Cornelis Claesz. van Rije bedeeft op 25 september 1615 de weeskinderen van Trynken met het genot van 'de some van vijftien ponden Vlaams die deselve sullen ontfangen van haren vader Huygh Cornelisz., ofte soo veel deselven noch schuldinh wesen zal twelck nu is noch vyftich ponden Vlaams geleent gelts soo middelertyt daer op moght betaelt werden sullen de kinderen met gereet geld begroot werden tot vyftich ponden toe twelck sal gegeven werden om renten off om eenige rentebrieven wel verseeckert ende verborght van huer gaen sall te sullen gaen erven ende sterven alsboven 50 pond Vlaams.³⁸ Hieruit kan worden afgeleid dat Trinken was overleden voor 25 september 1615, toen Cornelis Claesz. zijn testament maakte.

4. *Andries Dircksz. van Rije*, volgt IIIe.
5. *Lydewy Dirricxdr.*, overl. na 25-9-1615.

In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25 september 1615 worden Andries Dirricxz. en Lydewy Dirricxdr. samen bedeeft met 100 pond groten Vlaams. Voor details zie Andries Dirricx.

6. *Aeghken Dirricxdr.*, overl. na 25-9-1615.

In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25 september 1615 wordt Aeghken Dirricx bedeeft met 'eenen schepenbrieff gepasseert voor die gerecht Bommenee tot last van Rogier Anthony uut coop van landt binnen de vorsche van Boloys op den gront van Vooren in hooftsomme tweentwintich ponden twee schellingen twee grote Vlaams compt de rente den penning XIII, XXXIIs. VI d. XII t. Vlaams jaarlicx ende zal de voornoemde Aeghen Dirricx noch genyeten aen gelde zevenentwintich ponden XVII s. X d. Vlaams makende metten voorseide brieff vijftich ponden welverstaende sal daer affgaen de thien ponden die zij den testateur schuldich of ten ware sy deselven thien ponden binnen syn leven betaelde, sal alsdan den brieff ende tgoet (...) vyftich ponden genyeten mede te gaen ende besterven op de kinderen als voren'.³⁹

IIIc. *Claes Dircksz. van Rij alias Wagemaker*, geb. Abbenbroek, schepen en wagenmaker te Coorndijk, lidmaat Ned. Ger. kerk Zuidland (1638), overl. Coorndijk 18-1-1628, tr. (ca. 1612) *Ariaentge Heijndricxsdr.*, geb. Coorndijk in 1579 of 1580, overl. Coorndijk 31-3-1652, dochter van Heijn Jan Pietersz.

In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25 september 1615 wordt Claes Dirricx bedeeft met 'eenen brieff gepasseert voor die gerechte van Nyuwerkercke tot laste van Lenert Adriaens huys ende is veerthien ponden thien schellingen ende op denselven een obligatie groot eenentwintich ponden derthien schellingen vyer groten tsamen XXXVI £ IIII s. IIII d. dair hy renten affgaf tegens de penning veerthiene ende zal de voorsz. Claes Dirricx bovendien noch genyeten aen gelde de somme van derthien ponden sesthien schellingen acht groten Vlaams makende tsamen vijftich ponden grote Vlaems, by aflivicheyt van hem, zyn kinderen ende rechte erfgenamen als vor'.⁴⁰

Op 31 maart 1624 is Derrijck Cornelisz. waarsman, wonende Coorndijk schuldig aan Claes Torwijn de Breet, wonende Dordrecht 300 gld. als hypotheek op zijn huis en erf in het dorp, belend zuid Claes Derrijcks Wagemaker, noord Clardshuysstraat ofte Jacop Ploruen.⁴¹

Op 6 november 1629 wordt Claes Dircks tot voogd gesteld door Leentje Heijnderickse.⁴²

Uit dit huwelijk:

1. *Cornelis Claesz. van Rije alias Wagemaker*, geb. Coorndijk, wagenmaker (1646,

1663), lidmaat Ned. Ger. Kerk Zuidland (1638-1641),⁴³ woonde Zuidland (1663), overl. in 1668, tr. 1^e *Maetjke Cornelisdr.*, begr. Coorndijk 22-4-1637 (in de kerk), tr. 2^e 9-4-1646 *Maertje Willemsdr. Hoogwerf (Maetje Willems)*, overl. tussen 1650 en 1664, dochter van Willem Jansz. Hoogwerf, landbouwer, en Jobje Crijnse, tr. 3^e (tussen 1660 en 1664) *Leentghen Jansdr.*

Op 7 september 1631 verkoopt Cornelis Claesz., zoon en gekozen voogd van Arijaentje Heijndricxs, weduwe van Claes Derrijcx Wagemaker aan Jacop Jans Lijs een huis en erf in het dorp (Coorndijk). Samen met Heijndrick Claesz. staat hij borg voor overdracht van het huis door Arijaentje Heijndrijcs.⁴⁴

Na de grote brand in Coorndijk, waarbij de werkplaats van Claes Derrijcx verloren is gegaan, verhuizing Cornelis en zijn moeder naar Zuidland. In het lidmatenregister dat ds. Joannes Ruyting heeft aangelegd, staan Cornelis Claessen en zijn moeder Ariaentgen Hendrix ingeschreven als wonende 'slinker zijde' bij of naast zijn oom Andries Dirixsen en tante Outgen Daniels. Johannes Ruyting was predikant in Zuidland van 12 september 1638 tot 21 april 1641.⁴⁵

Op 9 november 1646 machtigen Cornelis Claesz. Wagenmaker te Zuidland, gehuwd met Maetjen Willems, Arijen Matthijsz. (van Stralen), schipper, gehuwd met Trijntgen Willems, Willem, Cornelis en Leendert Willemsz., kinderen en erfgenamen van Willem Jansz. zaliger, hun moeder Jobje Crijns om een stuk land te verkopen.⁴⁶ In 1647 wordt Cornelis Claesse Wagemaker van 't Zuidland vermeld onder de maagschap van Cornelis Claesz. van Rije in Brouwershaven.⁴⁷ Cornelis Claesz. van Rije, wagenmaker te Zuidland, erkent in 1663 aan de Heilige Geestarmen van Hekelingen een schuld van 200 gld. Borgen zijn Cornelis Beijersz. Hasemoer en Hendrik Claesz. Wagenmaker aan de Coorndijk.⁴⁸ Op 11 juni 1664 ondertekent Cornelis de conditie van verkoop van huis en land van Jopje Crijns, zijn overleden schoonmoeder, als mede-erfgenaam, aan haar zoon Leendert Willemsz.⁴⁹ En op 26 september 1668 is Crijn Pietersz. van der Sluis belender zuid van 8 gemet in Oudelant van Heijndrick Claesse van Rije en zijn overleden broer Cornelis Claesz.⁵⁰ Na het overlijden van Cornelis Claes van Reij verkopen de kinderen Maertghe, Willem, Gijsbert en Annetje op 4 april 1669 gewas te velde. Andere kinderen zijn te jong en delen niet in de erfenis. Heijndrick Claesz. van Reij koopt publiek uit de erfenis van de kinderen en erfgenamen de helft van 3½ gemet erwten te velde aan de Vaartweg voor 21 gld.⁵¹ In 1673 is sprake van het nalaten van een desolate boedel in Coorndijk.⁵²

2. *Heijndrick Claesz. van Rije alias Wagenmacker*, geb. Coorndijk of Abbenbroek, wagenmaker (1645-1647), diaken (1646), schepen op de Coorndijk (1647), heemraad (1651), overl. Coorndijk tussen 1680 en 1682, tr. in 1638 of 1639 Zuidland of Abbenbroek *Marijtje Jansdr. de Lange*, overl. Coorndijk in 1679, dochter van Jan Pieters de Lange en Leentge Jacobsdr.

Omstreeks 1642 doet Hendrick Claesse Wagemaker. belijdenis in Coorndijk. Hij is partij bij een proces voor de Hoge Raad in Holland. Zie de opmerkingen bij Jacob Jacobs Hoogwerf en Leentgen Huijgen.

In 1648 woedde er een hevige dorpsbrand in Coorndijk die aan minstens één persoon het leven kostte. Niet onwaarschijnlijk is dat Heyndrick, die de brand overleefde, beroofd van zijn werkplaats en groot gereedschap, voor een tijdje verhuisde naar familie in Zuidland omdat de 'bouwerij' hem schijnbaar, gezien de 'overjarige betalingen', niet zo veel opleverde. In 1651 en 1652 ontvangt Heijndrick Claesse, wonende in de Corendijk een legaat uit de nalatenschap van Cornelis Claesz. van Rije in Brouwershaven.⁵³ Op 11 september 1680 wordt Hendrick Claesz., doende bouwerij te Coorndijk, aangeslagen voor belasting op een kwart schepel zout en een half kinnetje zeep.⁵⁴ Op 13 april 1681 staat nog ten laste van hem een schuld van 200 kapitaal met met onbetaalde interest van 5% over de periode 1665 tot en met 1681, ten gunste van de boedelrekening Leendert van der Pol.⁵⁵

Na zijn overlijden wordt in 1684 nog een rekening betaald van de boedel van Johannis Crooswijk: 'aan Heyndrick Claasz. Waegemaker de somma van 23 gld. 6 st. 4 d. wegens leverantie van zaaikoren in de leen. Eind 1684 spreekt men over zijn erven.⁵⁶ Op 21 juli 1687 verkopen de kinderen Claes, Ariaantje, Arentje, Abram en Hadewij een huisje op de Westdijk van de Coorndijk aan J. A. Vols voor 16 gld.⁵⁷

Leentien Jacobsdr., vrouw van Jan Pietersz. de Lange, schepen Coorndijk, overleden Coorndijk (voor 30 juni) 1692, heeft als kindskinderen en erfgenamen: Claes Heijndricxs van Rije, wonende Corendijk, Abram Heijndricxs van Rije aan de Sinckwecht onder Oud-Beijerland, Gillis Pieter Hollander, getrouwd met Ariaentien Heijndricxs van Rije, wonende onder Hitsert, Gijsbert Cornelisse van Rije wonende Corendijk, getrouwd met Hadewij Heijndricxs van Rije, Pieter Jans van Nuffelen, wonende aan de Westdijck onder Corendijk, getrouwd met Magdeleentje Crijns, weduwe van Jan Heijndricxs van Rije, Johannes Jacobs Cleermaker, wonende Corendijk, getrouwd met Arentien Heijndricxs van Rije. De erfgenamen kavelen de erfenis van hun grootmoeder, voornoemde Leentien Jacobs, voorzover de goederen door hun moeder Maertie Jans en hun vader, Heijndrick Claesz. van Rij, beiden overleden te Corendijk, de goederen beide commiss zijn bezeten. Voornoemde Van Nuffelen krijgt 3 gemet achter de woning waarin hij woont en moet aan de twee kinderen van de overleden Jan Heijndricxs van Rije en Magdaleentie Crijns 4 zilveren ducats uitkeren. Andere erfgenamen krijgen ook ieder hun (niet gespecificeerd) deel en verklaren voldaan te zijn. De boedeldeling is ondertekend door Claes Heindrickse van Rije, Abraham Heindrickse van Rije, Gillis Pieterze Hollander met merk (trapleer), Gijsbert Cornelisse van Rije, P. J. van Nuffelen, Johannes Jacobse Kleermaker, de schepenen Arij Langstraat en Willem Willemse, en de secretaris Geleijn van Campen.

3. *Willemtje Claesdr. van Rije*, geb. Coorndijk, begr. Coorndijk 23-4-1638 in het graf van haar vader Claes Dircksz. Wagemaker.

III d. *Jan Dircksz. Verrij*, dijkgraaf van Piershil (1606-1611), wagenmaker te Oud-Beijerland, overl. voor 1630, tr. *Trijntje (Crijntje) Jansdr.*, overl. na 1643, dochter van Jan Domisz. en Aagje Eeuwouts.; zij tr. 2^e Hendrick Hendericxz.

In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25 september 1615 wordt Jan Dirricx bedeed met 'den schepenenbrief geassesseert voor de gerechte van Brouwershaven vercregen van Cornelis Huygesz. Coster inhoudende in hoofdsomme twee hondert guldens tot laste van Cornelis Lievensz. tot Bommenee ende Adriaen Lorga tot Brouwershaven eertyts opgenomen ter weescamer ten behouff van Ingelken Ghyse om renten den penning twaelve, compt jaerlycx sesthien gulden derthien stuvers te lossen ten believe vande toender sbrieffs ende zall Jan Dirricx boven de voornoemde somme vande brieff noch genyeten aen gelde hondert gulden compt mede vyftien ponden Vlaams deselven sullen mede gaen erven ende sterven als hiervooren.⁵⁸

Hendrick Hendericxsz. en zijn vrouw Trijntge Jansdr. die op 7 januari 1631 in Piershill wonen, zoals Gijsbert Jansz. en Jan Gijsbertsz., schippers uit Piershill verklaarden, herroepen hun huwelijksvoorwaarden en hun testament van 22 november 1624 verleden voor notaris Jacob Spoor. Als hij eerst overlijdt, krijgt zij 12 gemet land waarop hun huis en hofstede staan, het huis en de hofstede, twee paarden, twee koeien en een bed. De rest van de goederen gaat voor de helft naar zijn kinderen en voor de andere helft naar haar. Na haar overlijden krijgen zijn kinderen alles. Als zij [eerst] overlijdt, gaat de helft naar haar kinderen waarvan de vader Jan Dircx Verrij is en de andere helft naar haar kinderen verwekt door haar tegenwoordige man Joost Joosten.^{59 60 61}

Uit dit huwelijk:

1. *Leentje Jansdr.*, geb. ca. 1590, lidmaat Spijkenisse (1652), overl. 22-9-1659, begr. in de kerk van Spijkenisse, tr. (vermoedelijk te Piershil) *Jacob Mathijsz.*, ged. Spijkenisse 27-6-1610 (getuigen: Jan Engelsz., Hardeman Jacobs, Dierck Andries, Jacop Foppen, Lijsbeth Pieters en Maertje Gerrits), na belijden toegelaten tot het

heilig avondmaal in 1651, diaken te Spijkenisse (1653), schepen van Spijkenisse (1655), overl. 7-5-1663, begr. in de kerk te Spijkenisse, zoon van Matthijs Jacobsz. en Jannetgen Maartensdr.⁶²

2. *N.N. Jansdr. Verrij*, overl. 12-5-1637, tr. *Adriaen Eeuwoutsz. Corvijn*, geb. voor 1597, schepen van Piershil (1593-1616), pachter van de landpoort van Geervliet 1610-1625, overl. voor 26-7-1632, zoon van Eeuwout Adriaensz. Corvijn en Maertie Thonendr.⁶³

Adriaen Eeuwouts heeft in zijn leven gewoond tot 'Heijntjessant' (Heinkenszand) in het land van der Goes (Zuid-Beveland). Voor zijn nagelaten weeskinderen wordt 9 gemet land in Oud-Piershil getaxeerd, gebruikt door Arijen Jacobs. De weeskinderen bezitten 1/5 part door overlijden van hun zuster Ariaantje Ariens erven zij 1/5 part.⁶⁴

3. *Eewout (Euwit) Jansz. Verrij*, overl. na 1631, tr. *Annetje Laurens van der Schoor*.

Op 24 augustus 1632 verkoopt Euwout Jansz. Verrij aan Johan Nobelaer, ambachtsheer in Grijsoord, een erfelijke rente tot hij zijn schuld aan Nobelaer of diens erfgenamen betaald heeft. Deze schuld is ontstaan wegens landpachten, huishuur en het beheren van een hoeve met 44 gemet land in het Oudeland en Noord-Nieuweland van Grijsoord. Als borg stellen zich: Hendrick Hendricxsz. wonende onder Piershil en Arien Louwerisz. van der Schoor wonende onder Klaaswaal.⁶⁵

4. *Maartie Jansdr.*, overl. Oudendoorn ca. 1654, tr. 1^e (voor 1631) *Arij Cruijnen Verniel*, overl. na 10-4-1637, zoon van Cruijn Pie(te)rsz. Verniel en Ariaentgen Ariensdr. tr. 2^e (ca. 1632) *Leendert Ingelsz. (Engelsz.) (de) Voocht*, schepen van Oudendoorn, overl. tussen 16-6-1651 en 19-7-1652.

Op 16 juni 1651 bekent Willem Arensz. van der Wielen, bode van Oudendoorn, aan Cornelis Claesz., wonende in Brielle, een schuld van 500 car. gld. wegens geleende en aangetelde penningen, die hij belooft een jaar na dato met rente te restitueren onder verband van al zijn roerende en onroerende goederen en speciaal zijn huis en erf in Oudendoorn naast de schout en 3 gemet een lijn 75 roeden weide in het Meentgen nr. 12. Schout Jacob Jansz. Schuylenburch en Leendert Engelsz. Voocht, Tonis Herrentsz. van Dintel, Pieter Domisz. van Couwenborch, Leendert Jansz. Vaendraeger, Pieter Willemsz. van Biemont en Jacob Jansz. Coorendijcker, schepenen van Oudendoorn, stellen zich borg.⁶⁶

Op 19 juli 1652 transporteren Mees Jansz. Hoochwerf en de voogden van de drie jongste nagelaten wezen van Leendert Engelsz. de Voocht aan Cornelis Arensz. Over Heyn, wonende in Zuidland, 3 gemet 2 lijnen 86 roeden in de Ruwendijck nr. 19. Verkopers beloven koper vrij te houden van alle lasten voor datum dezes, uitgezonderd de gemenelandsonkosten, en bekennen ten volle voldaan en betaald te zijn met 1000 car. gld.

5. *Pietertien Jansdr. Vrij (Verrij)*, geb. 1600, overl. 6-11-1656, begr. Geervliet in de kerk, tr. *Damis Dircksz. Hoenderhouc (Hoenderhok)*, geb. 1603, hoogdijkheemraad van het land van Putten, overl. 24-3-1667, begr. Geervliet in de kerk.

In de kerk van Geervliet vindt men een grafsteen met de inscriptie: 'Hier leyt begraven den eersaemen Damis Dircksen Hoenderhouc in sijn leven geweest hooghdijkheemraet van den lande van Putten is gestorven den 24 maert anno 1667, out sijnde 64 jaren ende sijne huijsvrouwe de eerbare Pietertien Jans Vrij is gestorven den 6 november anno 1656 out sijnde 56 jaren. (Twee wapens naast elkaar, waarvan het tweede in een ovaal schild. Het eerste: een arendsbeen, het tweede: doorsneden, boven: een klimmende leeuw, beneden:

een merk (een drietand met over de steel een St. Andrieskruis).⁶⁷

6. *Jannetje Jansdr. Verrij*, jd. won. Piershil, tr. (otr. Geervliet 23-2-1633) Piershil 16-3-1625 *Logier Jansz. (Havermaat)*, jg. van Spijkenisse, weduwnaar van Marijtje Cornelisdr.

Van 1644 tot 1655 betaalt Logier Jansz. Havermaat rente aan de stad Geervliet voor de boerderij 'staende opte stede cynghel tende de Nieuwestraet'.^{68, 69}

7. *Dirck Jansz. Ver(r)ij (Vrij)*, schepen van Piershil (1652, 1653, 1656-1658, 1660, 1661),⁷⁰ tr. *Neeltje Maertensdr. van der Werve*, dochter van Maerten van der Werve en Cleijsgen Arijensdr.⁷¹
8. *Jan Jansz. Verrij*, boer in De Group (1641), schepen van De Group (1639), overl. tussen 27-11-1641 en 6-12-1643, tr. (voor 1641) *Neeltje (Cornelia) Dircksdr. Fonckert*, boerin in De Group, overl. na 1666, dochter van Dirk Adriaansz. Fonck(a)ert en Bastiaantje Segerts (Cranendonk); zij tr. 1^e Adriaen Hendriksz. de Jong(e)(n), en tr. 3^e Dirck Willemsz. (van) Geervliet.^{72, 73}

IIIe. *Andries Dircksz. van Rije*, wagenmaker te Zuidland, lidmaat Ned. Ger. kerk Zuidland (1638), woonde 'slinker zijde' te Zuidland, overl. tussen 12-9-1638 en 21-4-1641, tr. (ca. 1625) *Oetje (Outgen) Danielsdr.*, lidmaat Ned. Ger. Kerk Zuidland (1638), woonde 'slinker zijde' te Zuidland, overl. tussen 12-9-1638 en 21-4-1641.

Fig. 6 Woning naast de Stenen Heul, verm. de woning van o.a. wagenmaker Andries Van Rije

In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25 september 1615 worden Andries Dirricx en Lydewy Dirricxdr. samen bedeed met 'de somme van hondert ponden Vlaams in cortingen van dien te genyeten eenen schepenenbrieff tot laste van Willem Cornelisz. Corver gepasseert voor de gerechte van Duyvendyck enden Nyuwerkerke verseckert op secker landt aldaer in hoofdsomme wesende twee ende tseventich ponden dry schellingen Vlaams mey XVI^C derthien (= 1613) verschene hen deselven toegelaten tot wederzeggen vande thoonder sbrieffs om renten tegens den penning veerthiene wesende jaerlycx vyff ponden dry schellingen, de voordere somme te ontfangen aen gereeden gelde te erven'.⁷⁴ Andries Dircksz., wagenmaker, en zijn huisvrouw Oetje Daniels zijn lidmaat te Zuidland (1638).⁷⁵

Uit dit huwelijk:

1. *Willemtje Andriesdr. van Rij*, geb. Zuidland, overl. voor 1662, tr. 1^e Zuidland 5-7-1646 (met attestatie van Rotterdam) *Gerrit Mercelisz. van 't Zuidland*, tr. 2^e (otr. Zuidland 11-6-1662) *Kornelisz. Ariensz.*, weduwnaar van Hellevoetsluis.

Willemtje verhuisde met attestatie op 17 december 1645 van Zuidland naar Goudswaard en vervolgens in mei 1646 van Goudswaard naar Rotterdam.

2. *Lijsbet Andriesdr. van Rij*, tr. (otr. Zuidland 2-10-1650) *Jacob Hermansz.*, geb. Geervliet.

Lijsbet is op 31 juli 1661 getuige bij de doop van Dirckje Willems en op 9 augustus 1665 bij de doop van Andries Willemse, kinderen van Willem Leendertsz. (van der Wagt) en

Neeltje Andriesdr. van Rij in Zuidland (zie IV.)

3. *Dirckje Andriesdr.*
4. *Neeltje Andriesdr. van Rij*, volgt IV.
5. *Daniël Andriesz. (van Rij alias Wagenmaker)*, geb. Zuidland, lidmaat Ned. Ger. kerk (1662), overl. na 1685, tr. 1^e (otr. Zuidland 6-3-1667) *Lijsbet Leendersdr. Goutswaert*, geb. Abbenbroek, overl. voor 1672, tr. 2^e (otr. Zuidland 30-10-1672) *Burgje Izaksdr. (van der Wagt)*, geb. Geervliet, woonde Geervliet 1672, overl. na 9-1-1686.

In het weeskamerarchief van Ooltgensplaat zijn de inventaris en rekeningen van de ter weeskamer beheerde boedel van Samuel Pieters van Lis en Annetje Leenders van der Wagt opgenomen. Zij lieten een (wees)kind na, te weten Helena Samuels. 'Daniel Andriesse Wagenmaker in t Zuytlant is aen dese weese schuldig voor haar portie onder een wettelijke obligatie, welke voornoemde cappitaal dese weese is aengecomen wegens hare grootmoeder van s moeders wegen die voor haar moeder was overleden. Voor de schepenen van t Zuytlant gepasseert den 25 mei 1655.⁷⁶

Hierbij zij opgemerkt dat 'hare grootmoeder van s moeders wegen' waarschijnlijk de moeder is van Willem Leenderts van der Wagt, omdat Willem Leendertsz. en bovenstaande Annetje Leenderts vrijwel zeker broer en zus zijn. Als Daniel Andriesse, Wagenmaker dezelfde is als Daniel Andriesse van Rij, dan betekent dit dat de familie Van der Wagt en de familie Van Rij al een (zakelijke) band hadden nog voor Willem Leendertsz. en Neeltje Andriesdr. trouwden.

In het testament van Daniel Andriesz. van Rij en Burchje Isaacks, echtelieden, opgemaakt in 1676 voor notaris Vermaat, worden als kinderen genoemd: Oetje Daniels van Rij, Isaack Danielsz. van Rij en Maertje Daniels van Rij.⁷⁷

N.B. Door sommigen wordt Burgje aangegeven als Burgje Izaks Droogsteen die in Geervliet zou zijn geboren. Gezien het bovenstaande is dit onjuist.

6. *Jacob Andries van Rij*, geb. Zuidland, woonde Brielsch Nieuwland (Vierpolders) (1662), tr. (otr. Zuidland 25-6-1662) Brielsch Nieuwland *Aarjaantje Huigendr.*, won. Zuidland (1662), weduwe van Kornelis Markenburg.

IV. *Neeltje Andriesdr. van Rij*, verm. geb. Zuidland, woonde Oud-Beijerland (1656), overl. na 1695, tr. (otr. Hekelingen 5-4-1656) Oud-Beijerland 30-4-1656⁷⁸ *Willem Leendertsz. (van de Wagt)*, verm. geb. Zwartewaal, zoon van Leendert Meertensz. in 't Wout en Agnietje Aartsdr.

Neeltje wordt op 13 april 1653 aangenomen als lidmaat te Zuidland. Op 11 februari 1657 wordt het oudste kind van Willem Leenderts en Neeltje Andries gedoopt als Oetje, zeer waarschijnlijk naar grootmoeder van moeders kant. Oetje wordt te Hekelingen gedoopt, alle volgende kinderen te Zuidland.

Op 10 augustus 1662 wordt Neeltje voor het eerst met haar achternaam genoemd bij de doop van dochter Dirkske. Neeltje Andriesdr. is vele malen doopgetuige te Zuidland. Voor zover bekend is zij dit voor het laatst op 3 april 1695 bij de doop van Willem, zoon van Andries van der Wagt en Neeltje Franke te Zuidland. Blijkens het vele malen doopgetuige zijn bij wederzijdse kinderen konden Neeltje Andriesdr. en haar broer Daniel Andriesz. van Rij goed met elkaar overweg⁷⁹.

Uit dit huwelijk:

1. *Oetje Willemsdr. van der Wagt*, ged. Hekelingen 11-2-1657 (get. Willemtge Andries, Daniel Andries en Jan Daniels).

2. *Lijntje (Leentie) Willemsdr. van der Wagt*, volgt V.
3. *Dirckje Willemsdr. van der Wagt*, ged. Zuidland 31-7-1661 (get. Lysbet Andries).
4. *Dirckje Willemsdr.*, ged. Zuidland 10-8-1662 (get. Leentie Abrams).
5. *Andries Willemsz.*, ged. Zuidland 9-8-1665 (get. Lijsbeth Andries).
6. *Leendert Willemsz. van der Wacht*, ged. Zuidland 22-8-1666 (get. Neeltje Maartens), tr. Zuidland (otr. 18-4-1690) 23-4-1690 *Marijtje Willemsdr. van Geesthuizen*.
7. *Andries Willemsz.*, ged. Zuidland 11-8-1669 (get. Willempje Andries).
8. *Andries Willemsz. van der Waght*, ged. Zuidland 5-3-1673 (get. Burgje Izaks), tr. 1694 *Neeltje Franqie van den Bergh*.

V. *Lijntje (Leentie) Willemsdr. van der Wagt*, ged. Zuidland 13-10-1658 (get. Leentie Abrams), tr. 1^e (otr. Abbenbroek) Zuidland 11-5-1681 *Jan Leendersz. de Jong*, van Oudenhorn, overl. voor 14-4-1685, tr. 2^e Zuidland (otr. 14-4-1685) 6-5-1685 *Cornelis Leendersz. Westdijk*.

Uit het 1^e huwelijk:

1. *Maartje Jansdr. (Leenders, de Jong)*, ged. Zuidland 6-10-1682, volgt VI.

Uit het 2^e huwelijk:

2. *Lena Kornelisdr. Westdijk*, ged. Zuidland 9-1-1686 (get. Elisabeth Leenders), tr. (otr. Zuidland 15-9-1709 *Jan Heindrixz. Blaakman*, geb. Stad aan 't Haringvliet.

Lena is op 26 december 1703 getuige bij de doop van haar broer Willem en woont op 15 september 1709 in 't Zuidland.

3. *Neeltje Kornelisdr. Westdijk*, ged. Zuidland 20-6-1688 (get. Neeltje Andries), tr. (otr. Zuidland 31-1-1711) Stad aan 't Haringvliet 26-2-1711 *Gerrit Arentsz. Breur*, geb. Stad aan 't Haringvliet.
4. *Leendert Kornelisz. Westdijk*, ged. Zuidland 18-11-1693 (get. Maartje Leenders), tr. Zuidland (otr. 9-2-1727) 18-2-1727 *Leentje Jacobsdr. de Cramer*, geb. Heenvliet.
5. *Annetje Kornelisdr. Westdijk*, ged. Zuidland 1-7-1696 (get. Soetje Leenders), jd. won. onder de jurisdictie van 't Zuidland (1724), overl. 1755, tr. (otr. 2-12-1724) 20-12-1724 *Cornelis Jansz. Vrij*, jm. won. onder de jurisdictie van 't Zuidland, landbouwer, lidmaat op belijdenis te Zuidland (wonend buiten het dorp) in 1722, overl. voor 4-1-1746.

Annetje Westdijk betaalt in 1755 1 gld. 16 st. 'kerkepellen'.⁸⁰

Op 11 juli 1729 staat Kornelis Vrij borg voor Ay den Ouden bij de verpachting van de koren- en vlastienden in het 6^e blok van de Kerkhoek; idem voor Jacob Louwe Hocke in het 9^e blok, dit keer samen met Ary den Ouden.⁸¹ Op 2 augustus 1730 wordt 4 gemet 293 roeden in de Kerkhoek nr. 10 verkocht, gepacht door Kornelis Vrij.⁸² Op 28 augustus 1730 blijkt ook 1 gemet 150 roeden zaailand in de Kerkhoek nr. 16 te worden gebruikt door Kornelis Vrij.⁸³ In 1730 wordt door de kerk van Nieuw-Helvoet 3 gld. 12 st. ontvangen, voor het overboeken van land van de kerk op Cornelis Vrij.⁸⁴ Op 9 juli 1736 wordt de pacht geveild van ondermeer het 6^e blok, de Kerkhoek, met pachter Kornelis Vrij⁸⁵ en op 19 februari 1737 draagt Cornelis Jansz. Vrij de pacht over van 4 gemet 293 roeden in de Ossenhoek nr. 34 alsmede van land in de Ossenhoek nr. 10.

Bij zijn overlijden wordt in 1746 ontvangen aan 'sepulturen' (grafgeld) voor 'kerkepellen'

(baarkleed) 18 st. Na zijn dood blijkt op 4 januari 1746 dat ‘deszelfs boedel geweest [is] insolvent, ende is bij de gedane rekeninge en liquidatie, gebleeken dat geene personele crediteuren eenen duijt hebben kunnen, zulks banqrot is de pagt van 2 gemet 95 roeden.

N.B. Cornelis Jans Vrij of Vreij wordt wel aangegeven als een zoon van Jan Jacobsz. Verrij en Jacoba Jans van der Werve. Hiervoor zijn geen bewijzen gevonden.

6. *Willemtje (Willempje) Cornelisdr. Westdijk*, ged. Zuidland 17-5-1701 (get. Maartje Jans), jd. geboortig en woonachtig onder Zuidland, ‘binnen ’t jaar woonachtig tot Helvoet Binnen’ (1729), overl. na 1730, tr. Zuidland (otr. 2-12-1729) 25-12-1729 *Jan Cornelisz. Molenaar*, jm. van Abbenbroek en woonachtig onder ’t Zuidland, binnen ’t jaar woonachtig tot Helvoet Binnen (1729).

Willemtje is op 27 april 1731 te Nieuw-Helvoet getuige bij de doop van Cornelis, zoon van haar zus Annetje en Cornelis Vrij.

7. *Willem Kornelisz.*, ged. Zuidland 26-12-1703 (get. Lena Kornelis).

VI. *Maartje Jansdr. (de Jong)*, ged. Zuidland 6-10-1682 (get. Jannetje Jans), geb. en won. Zuidland (1708), overl. na 1720, tr. 1^e Zuidland 25-2-1708 *Jan Kornelisz. Ronge*, geb. Oudenhorn, won. Zuidland (1708), overl. jan. 1714, tr. 2^e Zuidland (otr. 7-3-1721) 23-3-1721 Zuidland *Pieter Korzen Dekker*, weduwnaar van Katelyntje Arents.

Naar aanleiding van het overlijden van Jan Cornelisse Ronge in januari 1714 wordt door de diaconie van Zuidland het onderzoek ingesteld naar het testament van Cornelis Claesz. van Rije in Brouwershaven. Als gevolg hiervan ontvangt Maartje van 1714 tot haar hertrouwen in 1721 een jaarlijkse uitkering van 18 gulden uit het fonds ‘De schamele vrienden van Cornelis Claesz. van Rije’.

Uit het 1^e huwelijk:

1. *Dirkje Jansdr. Ronge*, ged. Zuidland 4-8-1709 (get. Lena Kornelis), tr. Zuidland (otr. 23-9-1741) okt. 1741 *Deumis Ruijger*, won. Zuidland (1741), weduwnaar van Annetje Pietersdr. Westdijk.
2. *Neeltje Jansdr. Ronge*, ged. Zuidland 21-10-1712 (get. Marijtje Huigens).
3. *Jannetje Jansdr. Ronge*, ged. Zuidland 4-1-1714 (get. Leendert Willemsz. van der Wagt, Marijtje Willems).

Uit het 2^e huwelijk:

4. *Lena Dekker*, ged. Zuidland 11-2-1722 (get. Annetje Kornelis Westdijk).
5. *Jan Dekker*, ged. Zuidland 23-7-1724 (get. Jannetje Sanders).

IIc. *Ariaenken Claesdr. van Rije*, overl. voor 1616, tr. *Leendert N.N.*, overl. voor 1616.

Uit dit huwelijk:

1. *Claes Lenertsz.*

In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25 september 1615 wordt Claes Lenertsz. bedeed met ‘de twee kustinck brieven op meester Philips van Kerebrouck suyver noch inhoudende met haer tween honderttwee ende vyftich ponden Vlaams op twaelf ponden

sjaers deerste termyn vandien verscheenen anno XVI^C veerthien uut coop van thuy op de Kerckstrate, den indien by tleven vande testateur uut dese brieven ofte voorgaende ende volgende brieven yet ontfangen werdde tselve respectie te begrooten naer ende tot de sommen elcx gestelt ende sal de voornoemde Claes Lenertsz. totte voorseyde honderttweende vijftich ponden begroot werdde aen gelde totte somme van twee hondert ponden groten vlaems welverstaende sal de selven huer tot laten volgen ende trecken de kinderen van Henrick Cleasz de somme van een hondert gulden eens'.⁸⁶

2. Mariken (Mayken) Lenertsdr., volgt IIIf.

III f. *Mariken (Mayken) Lenertsdr., tr. Michiel Cornelisz.*

In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25 september 1615 wordt Mariken Lenertsdr. bedeed met 'brieven ofte andere gereede goederen ten sterffhuuse synde de somme van twee hondert ponden grotenVlaems mits uitkeerende aende kinderen van Willemync Claes een hondert gulden eens alles om redene ende aen deen zyde te stellen alle quade murmiratien ende tsamen vruntschap te houden'. Mariken dient ook aan de buurkinderen en weduwen uit te delen uit de gemene goederen.⁸⁷ Uit het laatste moet worden afgeleid dat Mariken in 1615 in Brouwershaven woonde.

Uit dit huwelijk:

1. *Hadewyff Michielsdr.*

In het testament van Cornelis Claesz. van Rije van 25-9-1615 wordt Hadewyff bedeed met een legaat van 'hondert gulden uit de gereede goederen'.⁸⁸

AFKORTINGEN

Abb	Abbenbroek
Bro	Brouwershaven
GASD	Gemeentearchief Schouwen-Duiveland
Gou	Goudswaard
HvH	Hof van Holland
HvP	Hof van Putten
NA	Nationaal Archief, Den Haag
oa	oud archief
ona	oud notarieel archief
ora	oud rechterlijk archief
RAD	Regionaal Archief Dordrecht
Rot	Rotterdam
SAGO	Streekarchief Goeree-Overflakkee, Middelharnis
SAR	Stadsarchief Rotterdam
SAVP	Streekarchief Voorne-Putten, Brielle
wka	weeskamerarchief
Zui	Zuidland

Fig. 7 De renaissance gevel van het stadhuis van Brouwershaven uit 1599

NOTEN

1. SAVP, S. de Hoog, *Zuidland, Dorp uit het niet* (1948), blz. 153 en 154.
2. SAVP, dtb Zui O.III Acta van de kerkenraad. 1671 mei-1714 januari
3. SAVP, Diaconierekeningen Zui, 1714.
4. Idem
5. GASD, oa Bro 1566-1810, inv. nr. 176.
6. GASD, oa Bro 1811-1960, inv. nr. 1152.
7. GASD, oa Bro inv. nrs. 176, 177, 178-185, 188, 189-193, 1152.
8. GASD, oa Bro 1566-1810, inv. nrs. 177 t/m 185; GASD, oa Bro 1811-1960, inv. nr. 1146.
9. GASD, oa Bro 1811-1960, inv. nr. 1152 (19e eeuw).
10. GASD, oa Bro 1811-1960, inv. nr. 1153.
11. GASD, oa Bro 1811-1960, inv. nr. 1154.
12. GASD, oa Bro 1811-1960, inv. nr. 1155.
13. Als noot 9.
14. D. Hendrikson c.s., *De familie Van Rij op een rij* (Hoogland 2012).
15. NA, Familiearchief Van Matenesse, toegangsnr. 3.20.39, mannenvonnissbouck van het Land van Putten, inv. nr. 161 (1553-1571), fol 16v.
16. GASD, schepenakten 1595-1602, inv. nr. 3851b.
17. GAR, ona Rot, inv. nr. 296, akte nr. 175/256.
18. GAR, ona Rot, nots. Jacob Duyfhuysen, inv. nr. 48, akte 154/267.
19. Cornelis Jansz van Schagen van Brielle wonend in Delft tr. 27-8-1589 te Rotterdam met Heijltgen Willems, wonend Rotterdam
20. NA, Portefeuille Holland, inv. nr. 4597.
21. GASD, charters Bro, inv. nr. 13 (de 2 zegels zijn verdwenen).
22. C. Hoek, *Acten betreffende Schieland en Oost-Delfland c.a. in Ons Voorgeslacht* jrg. 42 (1987) blz. 491/492.
23. SAVP, Rek. H.G. armen Abb, blz. 156.
24. SAVP, Rekening 1600, blz. 102; Rekening 1601, blz. 131.
25. NA, HvH, d.d. 15-1-1614 no. 1709 en d.d. 21-1-1614 no. 1709
26. Als noot 5.
27. Idem.
28. NA, HvH, inv. nr. 1709, d.d. 15-1-1614 en 21-1-1614.
29. Als noot 5.
30. M. Los, *Genealogie Verrij (1545-1885), de nakomelingen van Mathijs Jacobs en Leentje Jans te Spijkenisse in Ons Voorgeslacht* jrg. 61 (2006), blz. 155 e.v.
31. Als noot 5.
32. Als noot 9.
33. NA, HvP, inv. nr. 29
34. SAVP, ora Abb, 29-4-1595.
35. NA, HvH, inv. nr. 1707, d.d. 8-11-1610.
36. NA, HvH, inv. nr. 1708, d.d. 26-2-1613.
37. Als noot 33.
38. Als noot 5.
39. Idem.
40. Idem.
41. RAD, ora Gou, 31-3-1624.
42. RAD, ora Gou, 6-11-1629
43. SAVP, dtb Zui, Lidmaten, 1638-1679, 1722, 1724.
44. RAD, ora Gou 7-9-1631
45. SAVP, dtb Zui
46. RAD, ora Gou, bundel E VIII no. 5; C. Baars, *Het Oud-Beyerlandse geslacht Hoogwerf in Ons Voorgeslacht* jrg. 12 (1957), blz. 6/7.
47. Als noot 9.
48. SAVP, ora Hekelingen, inv. nr. 965, 1663.
49. RAD, ora Gou, inv. nr. 5, d.d. 8-1-1664 (kopie).
50. RAD, ora Gou, inv. nr. 6, 1668.
51. RAD, ora Gou, inv. nr. 19, 1670.
52. RAD, ora Strijen, inv. nr. 53.
53. Als noot 9.
54. SAVP, oa Geervliet, inv. nr. 52.
55. RAD, wk Gou, 1682.
56. RAD, wk Gou, 1684, Boedel Johannes van Crooswijk.
57. RAD, ora Gou
58. Als noot 5.
59. SAR, ona Rot, nots. Arnout Hoflant, inv. nr. 260, akte nr. 184, blz. 529.

-
- 60 K.J. Slijkerman, *De oudere generaties van de familiegroepen Fonckert uit Rhoon (II) in Ons Voorgeslacht* jrg. 66 (2011), blz. 1-19
- 61 Dhr. Hofstee, *Kwartierstatenboek Prometheus deel XIV, Kwartierstaat Hofstee-De Blicck*.
- 62 Als noot 30.
63. RAD, ora Piershil ca. 1605.
64. RAD, ora Piershil 26-7-1632
65. SAR, ona Rot, nots. Adriaan Kieboom, inv. nr. 149, akte 297, blz. 497.
66. SAVP, oa Oudendoorn, akten nrs. 265 en 295.
67. Grafstenen te Geervliet
68. SAVP, *Oud Nieuws* (Geervliet) (2002), blz. 9-10.
69. Bron: Sigmond in NLD - HOEKSE WAARD.
70. J. MacLean, *Het bestuur van Piershil voor 1811 in Ons Voorgeslacht* jrg. 19 (1964), blz. 9; vraag in *Ons Voorgeslacht* jrg. 43 (1988), blz. 348.
71. Als noot 30.
72. J. J. Vervloet (e.a.), *De Parenteel van Doen Beijensz.* (Rotterdam 1989), blz. 59; Idem, *Aanvullingen en correcties* (Rotterdam 2001), blz. 39.
73. K.J. Slijkerman, *De oudere generaties van de familiegroepen Fonckert uit Rhoon (II) in Ons Voorgeslacht* jrg. 66 (2011), blz. 13.
74. Als noot 5.
75. F. Kwekel, *Kwartierstatenboek deel II, Gen. Ver. Prometheus*. kw. 3.058/3.059.
76. SAGO, wka Ooltgensplaat, inv. nr. 113, fol. 457, 1669; inv. nr. 117, fol. 492, 1686.
77. SAVP, ona Zui, nots. Ph. Vermaat, inv. nr. 9072, 1674-168.
78. J. MacLean en L.J.M. van der Sman, *Trouwboek van Hekelingen (1622-1729) in Ons Voorgeslacht* jrg. 20 (1965), blz. 110.
- 79 ir. F. Kwekel, *Kwartierstatenboek deel II, Gen. Ver. Prometheus*
80. SAVP, Kerkrekening Nieuw-Helvoet, 1755.
81. SAVP, ona Brielle, nots. Joris van Hoogwerff, inv. nr. 1034.
82. SAVP, ona Brielle, nots. Pieter Ploos van Amstel, inv. nr. 1056.
83. Als noot 81.
84. SAVP, Kerkrekening Nieuw-Helvoet.
85. SAVP, ona Brielle, nots. Pieter de Graeff Isaaksz, inv. nr. 1046.
86. Als noot 5.
87. Idem.
88. Idem.